

Поїздка до історичної і духовної скарбниці України - Полтави

Я ніколи не була в Полтаві... І коли трапилася нагода побувати 17-18 квітня в історичній і духовній скарбниці України місті Полтаві, де проходили для словесників України майстер-класи учителів української мови і літератури Полтавської області, я з радістю погодилася. Не зупинило й те, що часу як

завжди не вистачає, що потрібно було їхати за власний рахунок, адже на відрядження коштів не виділяють. Але можливість побувати в місті, де жили і творили П.Мирний, І.Нечуй-Левицький, М.Гоголь, Л.Глібов, М.Старицький, М.Кропивницький, побачити майстер-класи вчителів української мови і літератури Героя України **Балагури Тетяни Іванівни**, заслужених учителів України **Макашової Юлії Валентинівни** та

Мітіної Ірини Валентинівни, переборолو всі перешкоди. Та й компанія

зібралася підходяща: заступник директора МОППО **Шуляр В.І.**, завідувача лабораторією викладання мов і літератур МОППО **Діордіца Д.П.**, завідувача Кривоозерським методичним кабінетом **Король Л.М.** Також на запрошення завідувачки відділу гуманітарних дисциплін ПОППО ім.М.В.Остроградського **Коваленко Ольги Павлівни** до Полтави прибули гості з Кіровоградської, Сумської, Харківської, Чернігівської та Черкаської областей. І ось ми в Полтаві... Розпочалася робота в Полтавському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти: офіційне відкриття проректором з науково-методичної

роботи **Кирилюк М.В.**, загальне фото напам'ять і переїзд до Полтавського багатопрофільного ліцею №1 ім. І. П.Котляревського. Але коли познайомилися детально з програмою заходів, виявилось, що в Полтаві ми будемо тільки першу половину дня 17 березня, а потім переїзд до міста Комсомольська, а 18 березня - до Кременчука. Відвідування музеїв в Полтаві не заплановано, та й маршрут наш

Полтавою пролягав таким чином, що побачити пам'ятники М.Гоголю і І.Котляревському ми не зможемо. Та розчарування зникло, як тільки розпочалася робота в Полтавському багатoproфільному лицейі №1 ім. І.П. Котляревського, в якому українську мову і літературу викладає Герой України, лауреат конкурсу «Учитель року», фінал якого у 1998 році проходив у Миколаєві, **Тетяна Іванівна Балагура**. Основні скрижалі педагогічного досвіду Тетяни Іванівни:

- розвиток творчих здібностей учнів як засобу самовираження особистості;
- комунікативний підхід до вивчення мови (практична комунікація) методом інтенсиву;
- вивчення мови за методикою укрупненого структурування.

Наробки вчителя широко представлені у фаховій періодиці. А для гостей Тетяна Іванівна презентувала досвід роботи з використанням елементів уроку в 10 класі.

Елементи уроку у 8 класі з використанням інтенсивного вивчення української мови запропонувала вчитель

української мови і літератури, переможець обласного етапу конкурсу «Учитель року»
Гринь Ірина Миколаївна.

«Святом для душі» назвали присутні засідання літературної студії «Перевесло», керівником якої є Т.І.Балагура. Студія існує 10 років, має 29 авторських збірок, щороку звітує перед ліцеєм, є переможцем багатьох конкурсів:

- Міжнародного конкурсу юних поетів, прозаїків, митців, фото, малюнку, авторської пісні та сценічного мистецтва “Рекітське сузір’я”;
- Міжнародного конкурсу “Українська мова - мова єднання” (Одеса, 2010);

- Міжнародного конкурсу “Посміхнемось щиро Вишні” (Полтава);
- Обласного конкурсу Полтавського літературного музею І.Котляревського
- “Голоси Енеєвих нащадків” (2004-2010рр.);
- “Коли плачуть тюльпани” (2010);
- “Створимо разом планету Добра” (2010 рр.).

Твори учасників студії друкували журнали “Дніпро”, “Діє-слово”, “Колізей”, газети “Сузір’я”, “Полтавський вісник”, твори учасників студії ввійшли до збірки “Сто молодих поетів України” (Київ, 2006).

Розчулений виступом учасників літературної студії «Перевесло», В.І.Шуляр з запросив учнів ліцею відвідати на Миколаївщині старовинне місто Ольвію, Гранітно-степове Побужжя в Мигії, оздоровчий комплекс «Водолій», найкращий в Україні зоопарк та інші визначні місця нашого краю.

Фото напам'ять з Героєм України: (зліва направо) Король Л.М., Діордіца Д.П., Балагура Т.І., Шуляр В.І., Цуркан Л.В.

Духовно збагачені спілкуванням з талановитими вчителями і не менш талановитими учнями Полтавського багатoproфільного ліцею, ми вирушили до Комсомольська. А біля пам'ятника І.Котляревському я все-таки сфотографувалася (щоправда в ліцеї)!

У 110 кілометрах від Полтави, на березі сивого Дніпра, серед тополь і сосен, розкинулося молоде місто Комсомольськ, історія якого почалася в 1960 році. Сьогодні Комсомольськ – це місто, що має свої музеї, прекрасний Палац культури і Свято-Миколаївський собор, гірничо-металургійний технікум і професійно-гірничий ліцей та професійно-будівельний ліцей, духовне училище, 7 шкіл і 11 дитячих садків, парк відпочинку і спортивні клуби, сучасні магазини, кафе і ресторани. Місто зустріло нас теплим весняним сонечком і великою кількістю відкриттів. Виявилось, що це той Комсомольськ, у якому

мером міста був сьогоднішній голова Київської міської державної адміністрації Олександр Попов. Упорядкуванню вулиць і чистоті в місті можна подоброму позаздрити. У Комсомольську діє сучасний краєзнавчий музей, екскурсивод якого виявився надзвичайно цікавою людиною, з такою чудовою образною мовою, якій може позаздрити будь-який словесник. А далі розпочалося найцікавіше.... Нас переодягли в жилети

і каски, що викликало у всіх шквал позитивних емоцій, і повезли на екскурсію до гірничо-збагачувального комбінату.

Не впізнаєте? Це – ми!

Побачене на гірничо-збагачувальному комбінаті вражає всім: розмахом, технікою, яка там працює, об'ємом виробництва тощо. Виникає одне запитання: «Чого ж ми так бідно живемо, маючи такі багатства?» Але це питання риторичне...

Набравши повні кишені камінців (сказали – на щастя), ми вирушили далі!

Біля такої техніки відчуваєш себе піщинкою!

Уже майже сутеніло, коли ми приїхали до невеличкого селища Келеберда, яке є одним із найдавніших поселень краю, історія якого багатша й об'ємніша за будь-який літературний твір. Владарювали тут різні господарі. Зрештою, розташоване над Дніпром сотенне містечко Полтавського полку свого часу опинилося на порубіжжі Козацької держави, яку козакам постійно доводилося боронити від іноземних завойовників. Наш ерудований

екскурсовод розповів, що на початку XVII століття тут навіть заснували Келебердянську фортецю. Власне, навіть у самій назві села «зашифровані» слова «фортеця», «башта» і «гора». А оскільки літературний образ козацького ватажка Тараса Бульби асоціюється передусім із героїчною боротьбою з чужинцями–загарбниками, то й увічнити тут у бронзі вирішили саме його. Відкриття пам'ятника відбулося 1 квітня з нагоди 200-річчя дня народження видатного літератора та православного мислителя Миколи Васильовича Гоголя.

Зайшли ми помолитися й до Свято-Преображенської церкви, яка знаходиться в

Келеберді.

А попереду нас ще чекала презентація Комсомольської гімназії ім.О.Нижниченка, директором якої є магістр освіти, переможець Всеукраїнського конкурсу «100 кращих керівників шкіл» в номінації «Моніторинг освіти» **Полобок Лідія Василівна**. У Комсомольській гімназії здійснюється ряд педагогічних експериментів :

- ✓ Формування загальнокультурних компетентностей учнів у процесі викладання інтегрованих курсів «Мистецтво в 1-8 класах» та «Художня культура».
- ✓ Проектування особистісно-розвивального змісту навчально-виховного процесу.
- ✓ Науково-методичний експеримент із впровадження нового типу освітнього електронного середовища Інтел «Один учень – один комп'ютер».
- ✓ Всеукраїнське громадське об'єднання «Здорові діти».
- ✓ Методика формування економічних знань в учнів 9-11 класів у процесі вивчення географії.

Комсомольська гімназія імені В.О.Нижниченка

Ось так закінчився наш перший день на Полтавщині. Втолені, але переповнені позитивних емоцій, ми приїхали до готелю.

А наступного дня нас знову чекала Комсомольська гімназія, в якій відбулася зустріч із заступником міського голови з гуманітарних питань Людмилою Михайлівною Биндик, начальником відділу освіти Іриною Володимирівною Шошиною та завідувачкою ММК Надією Герасимівною Дробецькою.

Теплими посмішками зустріли гостей учні початкової школи, з радістю презентували свої здобутки.

*У педагогічній майстерні
заслуженого вчителя України
Мітіної Ірини Валентинівни*

Учитель-словесник, який володіє словом і музичним інструментом, то – знахідка. Таке поєднання органічно доповнює і формує естетичний простір уроку та літературно-мистецького заняття. Фрагменти занять із української мови та літератури, які продемонструвала

Ірина Валентинівна разом із своїми вихованцями, засвідчили їх ефективність. Кожен вид мистецтва доречно доповнював лінгвістичні та читацькі дії школярів: складали тексти, римували, укладали сенкан, виконували літературні й музичні твори під музичний супровід і гри на фортепіано самою вчителькою. На завершення зустрічі на гостей чекав сюрприз: подарунки від заслуженої вчительки України Мітіної І. В., навчального закладу, заступника мера Комсомольська та начальника відділу освіти, які упродовж дня спільно працювали з делегованими представниками від областей. Знаковим був і той факт, що під час роботи семінару постійними учасниками були місцеві ЗМІ: два телеканали та радіо, результати роботи анансовані були в цей же день, а розширений репортаж, інтерв'ю тощо представлені будуть громадськості міста на щотижневому освітянському каналові м. Комсомольська.

Попрощавшись із Комсомольськом, ми попрямували до Кременчука, де мали ще відвідати два навчальні заклади. У Кременчуцькому ліцеї

інформаційних технологій №30 ім. Н.М.Шевченко нас зустріла директор **Ольга Миколаївна Шиян**, яка є депутатом Кременчуцької міської ради, членом ради директорів при Кабінеті Міністрів України.

У ліцеї відбулося знайомство ще з однією цікавою людиною, учителем української мови і літератури, заслуженим учителем України, переможцем Всеукраїнського етапу конкурсу «Учитель року» **Макашовою Юлією Валентинівною**, яка презентувала свій досвід роботи «**Як опанувати технологію критичного мислення**» та провела з цієї теми майстер-клас. Учитель переконана, що тема педагогічних інновацій надзвичайно актуальна й об'єктивно зумовлена, адже світ ідей змінюється швидше, ніж покоління людей. Тому без інновацій нічого робити у світі.

Під час спілкування з колегами раптом з'ясувалося, що переможцем конкурсу «Вчитель року» Юлія Валентинівна стала в місті Чернігові, а десять років тому у Чернігові переможцем цього ж конкурсу став миколаївський учитель, а тепер уже заслужений учитель України, кандидат педагогічних наук, доцент **Василь Іванович Шуляр**.

І знову фото напам'ять...

А ми вирушаємо до останнього пункту нашої мандрівки Полтавщиною Кременчуцької гімназії № 6, в якій презентує свій досвід роботи вчитель української мови і літератури, лауреат обласного етапу конкурсу «Учитель року» **Ірина Борисівна Каткова**. Авторська педтехнологія вчителя - «Евристичні методи вивчення орфографії», яку вона представила на орфографічному уроці-тренінзі в

5 класі. Уперше про авторську педтехнологію вчителя була стаття в журналі «Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, в ліцеях та колегіумах» у 2003 році «Чи потрібна «еврика» на уроках української мови?». Згодом учитель взяла участь у роботі Міжрегіональної експериментальної творчої групи вчителів української мови і літератури Полтавської,

Сумської, Харківської областей. Представляючи свою педтехнологію, Ірина Борисівна продемонструвала, що асоціативні пари є ефективним способом запам'ятовування словникових слів; показала методику жестової підтримки; методику створення опорних конспектів та ілюстративні таблиці евристичного характеру, а головне, переконала, що все це працює. Ми разом із п'ятикласниками вивчали жести-ілюстратори, знаки-символи, запам'ятовували асоціативні пари, опорні конспекти тощо.

Ірина Борисівна стверджує: «Якщо ви стомилися від помилок, які допускають Ваші учні, спробуйте новий перевірений спосіб і переконайтесь... Це ключ до успіху!».

А нам час дякувати господарям за гостинний прийом в особі завідувачки відділу гуманітарних дисциплін Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

ім.М.В.Остроградського **Ольги Павлівни Коваленко**. Традиційно слово взяв Василь Іванович, адже він був єдиним чоловіком у нашій групі. А нам пора витушати додому до берегів Південного Бугу, до свого милого і найкращого на землі корабельного краю. До нової зустрічі, Полтавщино! А те що не вдалося побувати біля пам'ятників та в музеях наших прославлених земляків – ми ще надолужимо.

Дорога додому далека, аналізуючи почуте і побачене, планували, що із цього можна втілити в життя в наших школах, оцінюєш себе серед колег. А в пам'яті зринають слова, які були сказані на прощання на славній Полтавщині:

Коли сумно тобі – посміхнись!
 Коли біль на душі – поділись!
 Коли радість навколо – радій!
 Коли друг зажурився – пожалій!
 Коли серце кохає – кохай!
 Коли щастя немає – бажай!
 Коли ворог образив – пробач!
 Коли горе спіткало – поплач!
 Коли щастя зумієш знайти,
 Постарайся його зберегти!

Це були миті щастя! Дякуємо Вам за них, полтавчани, і чекаємо на Миколаївській землі!

Гранітно-степове Побужжя

Цуркан Л.В., методист Миколаївського науково-методичного центру

